Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto 4.11.2026

Asia: U 66/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) 2017/1369 ja asetuksen (EU) 2020/740 muuttamisesta energiamerkinnän ja renkaiden merkinnän yksinkertaistamisen ja digitaalisten mahdollisuuksien paremman hyödyntämisen osalta

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta (Tukes) asiantuntijalausuntoa yllä manitussa asiassa. Tukes toimii asetuksen (EU) 2017/1369 mukaisten energiamerkintöjen markkinavalvontaviranomaisena.

Tukes toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Energiamerkinnän toimittamistapa

Komission ehdotuksen 1 artiklan 2 kohdan a alakohdalla muutettaisiin energiamerkintäasetuksen 3 artiklan 1 kohtaa siten, että tavarantoimittajien olisi varmistettava, että markkinoille saatettavien tuotteiden kunkin yksittäisen yksikön kanssa toimitetaan maksutta asetuksen mukaiset tarkat merkit sellaisina kuin ne on määritetty asiaankuuluvissa delegoiduissa säädöksissä. Tukes pitää tärkeänä, että energiamerkintä on jatkossakin saatavilla kaikissa tarvittavissa muodoissa, myös painettuina merkkeinä digitaalisten merkintöjen lisäksi.

Toimitusketjun toimijoiden vastuut

Komission ehdotuksen 1 artiklan 4 kohdalla muutettaisiin energiamerkintäasetuksen 5 artiklaa siten, että sen otsikko kattaisi jälleenmyyjien lisäksi asentajat (”Jälleenmyyjien ja asentajien velvoitteet”). Tukesin näkemyksen mukaan tämä on tärkeä muutos, ja sen tulisi koskea energiamerkinnän lisäksi myös tuoteselostetta. Kuluttajan saatavilla tulee olla samat ostopäätöstä tukevat tuotetiedot riippumatta siitä, onko laite hankittu jälleenmyyjältä vai suoraan asennusliikkeeltä.

Energiamerkkien uudelleenskaalaus

Komission ehdotuksen 1 artiklan 7 kohdalla pyritään sujuvoittamaan energiamerkkien uudelleenskaalausta. Tukes kannattaa sitä, että jälleenmyyjille lisätään joustavuutta aikatauluihin energiamerkkien uudelleenskaalauksen yhteydessä.

EPREL-tietokannan asema

Komission ehdotuksen 1 artiklan 3 kohdan a alakohdalla vahvistettaisi EPREL-tietokannan asemaa vaatimalla tavarantoimittajaa ilmoittamaan EPREL-mallirekisterinumero, linkki tai QR-koodi EPREL-järjestelmään tuotteen mukana tulevissa asiakirjoissa, visuaalisessa mainonnassa sekä teknisessä myynnin edistämismateriaalissa ja verkkomyynnissä. Lisäksi ehdotuksen 1 artiklan 8 kohdalla muutettaisiin energiamerkintäasetuksen 12 artiklaa seuraavasti: ”Lisäksi tavaranoimittaja voi vapaaehtoisesti ladata tietokantaan teknisten asiakirjojen lisäosia, mukaan lukien testausselosteet ja muut asiakirjat, jotka liittyvät EPREL-järjestelmään rekisteröityjen mallien ekosuunnittelu- tai energiamerkintävaatimuksiin tai vaatimustenmukaisuuden arviointiin.” Tukes katsoo, että markkinavalvonnan sujuvoittamiseksi vaatimustenmukaisuuden arviointiin tarvittavat asiakirjat tulisi olla EPREL-tietokannassa vaatimuksena eikä vapaaehtoisena. Kannatettavaa on kuitenkin se, että muutoksella varaudutaan digitaaliseen tuotepassiin niin, ettei taloudentoimijan tarvitse kirjata samoja tietoja kahteen eri paikkaan. Tukesin näkemyksen mukaan selkeintä olisi, että energiamerkintään liittyvät asiakirjat sijaitsisivat lähtökohtaisesti EPREL-tiedokannassa, eivätkä digitaalisessa tuotepassissa, koska energiamerkintävalvontaa tehdään EPREL-tietokannassa. Vähintäänkin EPREL-tietokannasta olisi oltava suora linkki tuotteen digitaaliseen tuotepassiin, josta tiedot löytyvät.

Markkinavalvonnan tehostaminen ja raportointi

Komission ehdotuksen 1 artiklan 6 kohdalla lisättäisiin energiamerkintäasetukseen uusi 9 a artikla, jonka mukaan komission olisi raportoitava neljän vuoden välein markkinavalvontaan ja vaatimustenvastaisuuksiin liittyvistä tiedoista perustuen markkinavalvontaviranomaisten asetuksen (EU) 2019/1020 34 artiklassa tarkoitettuun tieto- ja viestintäjärjestelmään syöttämiin tietoihin. Tukesin näkemyksen mukaan tästä raportista jäisi puuttumaan tieto markkinavalvontaviranomaisten tekemästä energiamerkintävalvonnasta myymälöissä ja verkkokaupoissa. Energiamerkintävalvonta ei yleensä ole perusteellista vaatimustenmukaisuuden tarkastamista, josta kirjattaisiin tapaus ICSMS-järjestelmään. Esimerkiksi verkkokaupoissa on usein puutteita energiamerkintöjen esitystavassa. Se ei yleensä johdu siitä, että tuotteella ei olisi energiamerkintäasiat kunnossa, vaan siitä että jälleenmyyjät eivät tunne velvollisuuksiaan. ICSMS-järjestelmää tulisi

kehittää niin, että se mahdollistaisi todellisen työn kirjaamisen, mikäli raporteista halutaan kattavia ja todenmukaisia.

Lisäksi komission ehdotuksen 1 artiklan 3 kohdan b alakohdalla pyritään tehostamaan valvontaa ehdottamalla energiamerkintäasetukseen täsmennyksiä kolmansien maiden valmistajia edustavien valtuutettujen edustajien vastuisiin. Tukes kannattaa näitä täsmennyksiä.

Tuotteen näkyvyyden rajoittaminen EPREL-tietokannassa

Komission ehdotuksen 1 artiklan 5 kohdalla lisättäisiin energiamerkintäasetuksen 9 artiklan 2 kohtaan alakohta, jonka mukaan markkinavalvontaviranomaiset voivat supistaa tuotteen näkyvyyttä yleisölle EPREL-järjestelmässä ja esittää sen yhteydessä asianmukaisia varoituksia, kunnes vaatimustenvastaisuus lakkaa, käyttämällä EPREL-järjestelmässä tätä tarkoitusta varten olevia yhdenmukaistettuja toimintoja. Tukes kyseenalaistaa markkinvalvontaviranomaisen tarvetta rajoittaa tuotteen näkyvyyttä EPREL-tietokannassa. Jos markkinavalvontaviranomainen tekee tuotetta koskevia päätöksiä, ne kirjataan ICSMS-järjestelmään, ja EPREL-tietokantaan tulee näkyviin tuotetta koskevat ICSMS-tapaukset. Tukes ei kuitenkaan näe syytä vastustaa tätä muutosta, koska näkyvyyden rajoittaminen ei ole pakollista. Ennen toiminnon käyttöönottoa olisi kuitenkin syytä laatia yhteiset käytännöt toiminnon hyödyntämiselle. Esimerkiksi jos yhdessä jäsenvaltiossa rajoitetaan tuotteen näkyvyyttä keskeneräiseen valvontatapaukseen liittyen, ei liene tarkoituksenmukaista että tuotteen näkyvyys rajoittuu silloin kaikissa muissakin jäsenvaltioissa.

Lopuksi

Tukes suhtautuu myönteisesti energiamerkintää koskevan sääntelyn yksinkertaistamiseen ja kannattaa muutoksia, kuitenkin edellä mainitut asiat huomioon ottaen.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Tämä asiakirja on laadittu ja allekirjoitettu sähköisesti.
Denna handling har upprättats och undertecknats elektroniskt.
This document has been digitally prepared and signed.

Johtaja Jaakko Kuustonen
30.10.2026

Ylitarkastaja Minna Pänkäläinen
30.10.2026